

TÜRKİYE'DE YENİ SEÇİMLER ARAEFESİNDE KADINLARIN VE KADIN HAKLARI SAVUNUSUNUN SİYASAL TEMSİLİ

Türkiye yeni bir seçim ortamına giriyor. 12 Haziran 2011 tarihinde yapılacak seçimler için siyasal partiler aday listelerini açıkladılar. Siyasal partiler aday listelerini açıklamadan KA-DER listelerde milletvekili sayısının yarısı olan 275 kadın görmek istediklerini belirten bir reklam kampanyası yürüttü. Konu hakkında görüş bildiren başka feministler de parlamentoya feministlerin ve kadın hakları savunucularının girmesinin en az kadın sayısı kadar ve belki de daha önemli olduğunu söylediler. Siyasal partilerin bu tartışmaları benimseme düzeyi ise korkulanın gerçekleştiğini gösterdi: siyasal parti liderleri parlamentodaki kadın sayısının arttırılarak kadınların siyasal temsil sorunlarını çözmekte olduklarını iddia ettiler ama kadın örgütlerinden gelen kadın adayları listelere almadılar; kadın sayısının arttırılması talebi içeriği boşaltılmış bir talep haline dönüşme riskini taşımaya başladı.

11 Nisan tarihinde Yüksek Seçim Kurulu'na verilen siyasal parti aday listelerine bakıldığında AKP'nin 78, CHP'nin 109, MHP'nin ise 68 kadın adaya yer verdiği görüldü. BDP ise bağımsız adaylar ile gireceği seçimlerde seçileceğini düşündüğü yerlerden 13 kadın aday göstererek TBMM'deki kadın vekil sayısını 8'den 13'e çıkarmayı planladığını belirtti. CHP'nin listesinde 38, AKP listesinde 55, MHP listesinde ise 8 kadın aday seçilebilecek yerlerden aday gösterildiği tahmin ediliyor. Eğer bu öngörüler gerçekleşirse AKP'de 30 olan kadın milletvekili sayısının 55'e, CHP'de 8 olan kadın milletvekili sayısının 38'e, MHP ise 2 olan kadın milletvekili sayısının 8'e çıkması bekleniyor¹. Listelerin bir başka dikkate değer özelliği ise BDP'nin, bir önceki seçimde olduğu gibi, kadın adaylarını yine Diyarbakır, Van, Siirt, Mardin gibi 'geri kalmış' il listelerine koyarak, 2007 seçimlerindeki gibi 'ezber bozan' tavrını devam ettirdi. Bu durumda yeni parlamentoda kadın oranı % 17-20 arasında olacak.

Bu rakamlar abartılı bulunsa bile, tek tek partiler hesaba katıldığında TBMM'de bugün 48 olan kadın milletvekilleri sayısının en az iki katına çıkmış olacağı açık. Bu durumun sevinilecek yanı olduğu gibi önemli bir siyasal dışlamayı işaret eden düşündürücü bir yanı da var.

Kadın adaylarda yeni bir şey var mı?

¹ 12.04.2011 tarihli Milliyet gazetesi

Listelerdeki kadın adayların özelliklerine bakıldığında her şeyden önce mevcut kadın milletvekillerinin yeniden seçilmeme oranının erkek milletvekillerine göre daha yüksek olduğunu görüyoruz. Yani kadın milletvekillerini parlamentoda kalıcı olma şansı daha düşük. Öte yandan çok sayıda yeni kadın isminin listelerde yer aldığı ve bunların bir kısmının seçilebilir sıralarda kendine yer bulduğu görülüyor.

Listelerde yer alan kadın adaylarla ilgili bir başka çarpıcı durum da AKP'nin hükümetteki bütün bakanlarına listelerde yer verirken sadece Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf'ı liste dışı bırakması oldu. Bu durumu, AKP'nin kendi kadın politikasından sorumlu politikacısını başarısız bulması, dolayısıyla AKP döneminin Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı icraatlarının da bu bağlamda olumsuzlanması olarak yorumlayabiliriz.

Listelere giren kadınların temsil niteliklerine baktığımızda geçen dönemlerde kadın milletvekili olarak seçilen kadınların taşıdığı özelliklerin çok değişmediğini görüyoruz. Önemli bir grup kadın, kendisi doğrudan siyasete girmeyi sakıncalı bulan erkek siyaset grupları tarafından öne sürülen, perde arkasında görünmezliği seçen erkek politikacıların 'güvenilir' bulunduğu kadınlardan oluşuyor. Bunlara destekli-icazetli-vesayetli kadın politikacılar diyebiliriz ve bu tür kadın politikacıların kendi arkalarındaki siyasal grubun görüşleri, önerileri ve çizdikleri sınır dışında, özellikle kadınlar lehine hareket etmeyi tercih etmediklerini daha önceki örneklerden biliyoruz. İkinci grup kadın ise, ister merkezde isterse yerel örgütte olsun, seçici parti yöneticileri tarafından 'keşfedilmiş', iyi niyetli, siyasal desteği ve gücü olmayan, deneyimsiz kadınlardan oluşuyor. Bu tür kadın politikacıların zaman içinde kadın hakları ile ilgili sorunları öğrenip savunur hale gelme olasılıkları diğer gruba göre daha yüksek oluyor. Üçüncü grup liste kadınları ise seçici parti yöneticilerinin arkadaşı, komşusu, sekreteri, vb 'tanıdık' kadınlar.... Bunlar ise zaten kendini seçen yöneticinin yanından ve tercihlerinden ayrılmayan kadınlar oluyorlar ve çoğunlukla sessiz ve etkisiz kalıyorlar. Bunların dışında belki en dikkat çekici kadın politikacı grubu ise parti ideolojisinin en estetik ve en edebi biçimlerde savunusunu yapma becerleri nedeniyle seçilen kadın politikacılar. Bu tür kadınlar her partiden var ve çoğunlukla kendi parti ideolojilerini savunurken- eğer benimsemişlerse- sözlerinin arasında zaman zaman kadın sorunlarıyla ilgili görüş, tartışma ve önerileri de dile getirebiliyorlar.

TBMM’de kadın sayısı artacak ama kadın hakları savunucularına kapılar hala kapalı..

Parlamentoda artan kadın oranı ve çeşitlenen kadın profillerine rağmen listelerde yer alan kadınlar içinde kadın haklarını savunarak önemli bir saygınlık kazanmış hiçbir kadının olmayışı çok çarpıcı. Kadın sorunlarının temsili ve çözümü için en önde katılımı gereken bu tür kadınların tamamen elenmiş olması önümüzdeki dönemde çok tartışılacak bir sorun olacak. Yani, Türkiye’de Kürt, alevi, engelli hakları , vb siyasetlerin temsilcilerine açılan kapılar hala feministler için kapalı görünüyor....

Kadın hakları savunucularının ve kadın örgütleri temsilcilerinin listelere alınması beklentisinin öncelikle CHP için geçerli olduğunu ve belki bu beklentinin gerçekçi olmadığı söylenebilir. Öte yandan AKP de başörtüsü nedeniyle dışlanan, ama aslında partinin gerçek kadın tabanı olan kadınların yine listelerde yer bulamayışını da benzer bir durum olarak niteleyebiliriz. BDP ise kadın hakları savunusunu kendi kimlik siyaseti ile bütünleştiren kadınları listelerine alma ilkesini sürdürdü. Buna ilaveten kendi demokratlığının göstergesi olarak seçilebilir liste sıralarında yer verdiği solcu erkeklere gösterdiği ilgiyi feminist politikacılardan da bir aday göstererek genişletmedi. Sonuçta Türkiye’de son yıllarda kadınlar için yapılan her şeyin fikir annesi, örgütleyicisi ve siyasette dillendiricisi olan feminist kadınlar parlamentoya tek bir temsilci bile gönderemediler. Parlamento Kürt, alevi, sol, aşiret ve bölgesel siyasetleri içerecek bir çeşitliliğe sahip olurken nerdeyse tek temsilcisi parlamentoya giremeyen kesim feministler oldu.

Türkiye’de kadınların durumu: her malzeme var, ama helva yapılamıyor....

Siyasal partilerin aday listelerinde kadın sayısının artışı ile TBMM’deki kadın oranı %18-20 düzeyine yükselecek. Bu artış ile Türkiye *Parlamentolar Arası Birlik* (IPU) verilerine göre dünya parlamentolardaki ortalama kadın oranı olan %19 u yakalayacak. Bu verilere göre parlamentolardaki kadın oranı Kuzey ülkelerinde %41.6, Amerika kıtasında %21, Avrupa-OSCE ülkelerinde %20, Asya ülkelerinde %18, Arap ülkelerinde %11.4².

Türkiye’de parlamentoda kadın temsiline bu dönemde- en azından dünya ortalamasını yakalıyor olması çok sevinilecek bir durum mudur? Türkiye’de birçok alanda kadınların

² <http://www.ipu.org/wmn-e/wold.htm> ulaşım tarihi 12.04.2011

toplumdaki durumuna bakarsak bugün için bu düzeyin çoktan geçilmesi gereken bir düzey olduğunu görürüz. Çünkü kadınların uzun süredir bazı uzman mesleklerde, kamu hizmetlerinde ve bürokraside zaten önemli sayılarda yer almayı başarmışlardı. Uzun süredir Türkiye’de yargı organlarında, üniversitelerde ve farklı profesyonel mesleklerde çalışan kadın oranı en az %20-25 düzeyinde. Son yıllarda siyasal partilerin yönetim organlarında da kadın oranında önemli artışlar oldu. Ama bütün bu kurumların çalışanlar düzeyinde önemli sayılara ulaşan kadınlar yönetim düzeylerine gelince azalıyorlar hatta zaman zaman sıfırlanıyor.

TBMM’de kadın oranı çok düşük. Türkiye’de ilk kez 18 kadın 8 Şubat 1935'te yapılan TBMM Beşinci Dönem seçimleri sonucunda milletvekili olarak Meclis'e girebilmişti. O günden günümüze kadar Türkiye Büyük Millet Meclis'ine seçilen 9134 milletvekilinin sadece 236 sı kadın oldu. Yani Cumhuriyet tarihi boyunca kadınların TBMM’de temsili ancak % 2.6 olarak gerçekleşti.

Siyasal parti yönetimlerinde kadın oranları:

partiler	BDP	CHP	AKP	MHP
MYK (merkez yön.kurul)	47	16	15	6.6
PM (parti meclisi)	35	24	25	0
İB (il başkanları)	46 (eş başkanlık)	2.4	0	0

Kaynak: 2011 Kadın istatistikleri, www.ka-der.org.tr

Yerel yönetimlerde seçilmiş kadın oranları ise hala çok düşük.16 büyükşehir belediye başkanı içinde hiç kadın yok, 2903 belediye başkanı içinde ise 26 kadın var. Belediye Meclislerinde kadın oranı ise % 4.5.

Kamu kurumlarının uzman ve profesyonel kadrolarında çalışan kadın oranındaki yüksek düzey hala aynı kurumların yönetim ve karar düzeylerine yansımıyor:

Kamu kurumlarında çalışanların %34 ü kadın.

Oysa ki,

Hükümet üyesi 24 bakanın 2 si kadın.

24 müsteşar içinde sadece 1 kadın var (%4.1).

165 genel müdür içinde sadece 9 kadın var(% 5.4).

2108 daire başkanının içinde 302 kadın var (% 14.3).

İçişleri Bakanlığı'nın 13 üst düzey yöneticisinden 1 tanesi kadın...

81 vali içinde hiç kadın yok, 464 vali yardımcısı içinde 10 kadın var(%2.1).

168 büyükelçiden 187 i (%10.7), 65 başkonsolosun 11 i kadın (%16.9).

RTÜK'ün 7 kurul üyesinden sadece 17 i ve YÖK'ün 20 üyesinden 2 si kadın.

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Sayıştay başkan ve yardımcıları içinde kadın yok.

Genel Kurmay Başkanlığı bünyesinde görev yapan generaller arasında hala kadın yok.

Barolarda kadın üye oranı % 37, Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 10 üyesinden 3'ü, 78

Baro Başkanının sadece 4 ü kadın (% 5.1).

Türkiye'de genel olarak çalışanların % 28 i, çalışma dünyasındaki yöneticilerin %10 kadın.

DİSK, HAK-İŞ, TÜRK-İŞ yönetimlerinde hala hiç kadın yok.

TİSK Yönetim Kurulunun 25 üyesinden 2 si kadın.

Konfederasyonlarda hiç kadın başkan yok.

İstisna olarak KESK Yönetim Kurulu'nun % 30'u kadın.

YÖK bünyesindeki üniversitelerde çalışan akademik personelin %40.6 sı kadın ve profesörlerin içinde kadın profesörlerin oranı % 27.4.

Polis memurlarının sadece %5.6' sı kadın.

4003 cumhuriyet savcısından 2077 si kadın(% 5).

6644 hâkimin 17907 i kadın (% 26.9)³.

Neden kadın erkek eşitsizliği süre giden bir durum...

Modern toplumlarda siyasal kararlara kadınların eşit katılımı toplumun kendiliğinden gelişimi sonucu olmuyor. Cinsiyet eşitliği ancak cinsler arası eşitliği sağlamak amacıyla hareket eden bir siyasi iradenin müdahalesi ve onun bilinçli uygulayacağı politikalar ile gerçekleşebilecek bir demokratikleşme meselesidir.

Modern toplumlarda 'erkek egemenliği'ne dayalı bir cinsiyet düzeninin ortaya çıkmasına kadınlardan ailede bakım, yetiştirme, beslenme gibi işleri yapmalarının beklenmesi ve bu işlerin toplumsal yaşamın temel ilkesi olan emek-hak-karşılık bağlamında değil, sevgi-minnet-

³ Veriler www.tuik.gov.tr adresindeki toplumsal cinsiyet, aile, yaşam istatistiklerinden 12.04.2011 tarihli erişimle elde edilmiştir.

fedakârlık bağlamında ele alınması yol açıyor. Erkek emeği ise kamusal ilişkiler içinde; piyasada işçi, devlet karşısında vatandaş, toplum karşısında insan olarak tanımlanıyor. Bu nedenle, hak ve özgürlüklerin sahibi olarak siyasal örgütlenme, toplu pazarlık yapma, ücret ve sosyal güvenlik haklarını talep etme, boş zamanlarında eğlenme, gereksinmelerine göre kamu hizmeti talep etme gibi kamusal/siyasal ilişkilerin içinde konumlanabiliyor. Sonuçları itibarıyla cinsler arasında toplumsal kaynaklara ulaşım açısından eşitsizlikler yaratan bu durumu değiştirmek için özel tedbirler almak ve cinsiyet eşitliğini kamu yönetiminin ve sivil toplum örgütlenmesinin temel bir ilkesi haline getirmek gerekiyor.

Kadın hakları ve cinsiyet eşitliği siyasetinin politikleşmesi

Türkiye’de 1980’li yılların ikinci yarısından başlayıp günümüze kadar güçlenerek devam eden **kadın hakları hareketi** sayesinde kadın-erkek eşitliğini sağlamada önemli adımlar atıldı. Bu gelişmelerin arkasında kadın örgütlerinin taleplerine paralel olarak siyasal ve sivil toplum aktörlerinin çoğunluğunun desteklediği bir ‘cinsler arası eşitlik için yapılması gerekenler’ var ve bu konuda oluşmuş görüş birliği, diğer deyişle **kadın sorunları için çözümler siyaseti** var. Bu siyasetin içinde aile hukukunda kadın-erkek eşitliği, kadınların okullaşma oranlarının erkeklerle eşitlenmesi, aile için şiddetin önlenmesi gibi konuların öncelikli olduğunu görüyoruz. Kadınların eşit siyasal katılımının sağlanması için atılması gereken adımlar konusunda ise hala parlamentoda grubu bulunan siyasal partilerin açık bir tavır aldıklarını söylemek zor.

Oysaki siyasal kararların alındığı temsil meclislerinde ve kamu hizmetlerini yürütüldüğü kurumlarda kadın-erkek eşitliğinin sağlanması önemli. Bu bağlamda Türkiye’de Anayasa’nın 10. maddesinin değiştirilmesi ile yakın zamanlara kadar kabul etmediği bir şeyi gerçekleştirdi: Kadın-erkek eşitliğinin kamu hizmetinin bir ilkesi haline getirerek devlete bu eşitliği gerçekleştirme görevini verdi. Bu demektir ki bundan sonra kadınların eşit vatandaş olabilmeleri için gerekli adımları atmak ve kadınların kamu kaynaklarına eşit ulaşımının önündeki engelleri ortadan kaldırmak devletin de görevi. Bu bağlamda bugüne kadar kadın haklarını savunmak için kadın örgütlerinin oluşturduğu politikanın siyasal kurumlara, parlamentolara, kamu hizmeti yürüten kurumların karar süreçlerine taşınması gerekiyor. Bu konuda başarılı örneklerin de yaşandığını görüyoruz. Örneğin kadınlara yönelik aile içi şiddetin

önlenmesine ilişkin sorunun temsili, kamuoyu desteği oluşturulması, vb aşamalarda önemli adımların atıldığı söylenebilir.

Bu anlamda kadın-erkek eşitlik siyasetini toplumun gözü önüne taşıyan, sorunları tanımlayıp çözümler geliştiren politik aktörün kadın hakları mücadelesi yürüten örgütler olduğunun altını çizmek gerek. Ama bu yetmez; bu örgütlerin temsilcilerinin karar konumlarına ve yasa yapım süreçlerine, parlamentoya taşınması gerekiyor.

Kamu politikası olarak cinsiyet eşitliği ve siyasal partilerdeki erkek egemenliği

Bu politikanın bugün için ne kadar benimsendiği ve hayata geçirildiğini anlamak için KSGM'nin 2007 Stratejik Planına bakmak gerekir. Stratejik Plan'da saptanmış olan dört Stratejik Amaç arasında "kadınların siyasal kararlara katılımının artırılması" yer almıyor. Ancak, "Kadının statüsünü güçlendirmek için sosyal politikalar geliştirmek" başlıklı *Birinci Stratejik Amaç*'ın alt amacı olan *Hedef 1.5*' de "2012 yılına kadar siyasette ve karar mekanizmalarında kadınların katılımını arttırmak için bilinç düzeyini yükseltmek" ifadesi yer buluyor. Bunun için, "tarafarla işbirliği yapmak, veri eksikliklerini gidermek, üniversite ve sivil kuruluşların yaptığı çalışmalara destek vermek" gerekli stratejiler olarak tanımlanmıştır.

Stratejik Plan'da yer alan Hedef 5.1'i gerçekleştirmek için öngörülen faaliyetler "toplantı ve seminer yapmak ve uluslararası kuruluş kararlarını ilgili taraflara iletmek" gibi, ancak 'dolaylı' sorumluluk tanımlayan, 'siyaset dışı', genel ve pasif faaliyetler. Oysaki siyasal kurumlarda, parlamento ve siyasal partilerde, sendikalarda kadınların eşit katılımını sağlamaya yönelik somut, özgül hedeflerin ve faaliyetlerin Stratejik Plan'da tanımlanması ve kadınların siyasal kararlara eşit katılımını sağlama hedefinin ulusal politika hedefleri arasında birincil ve öncelikli hedef olarak tanımlanması çok önemli ve gereklidir.

Kadınların siyasal kararlara katılımını göstergelerle izleme

Dünyada bütün ülkelerin ekonomik ve toplumsal gelişme düzeylerine paralel olarak kadınların güçlenme düzeylerini ve cinsiyet eşitliğini karşılaştırmalı olarak izlemeyi sağlayacak endeksler var. Bu bağlamda *Birleşmiş Milletler*, *Dünya Ekonomik Forumu* ve *Avrupa Birliği*'nin düzenli olarak yayınladığı istatistik verileri ve endeksleri özellikle belirtmek gerekir. Söz

konusu kuruluşlar kadınların eşit siyasal katılım ve temsil düzeyi gösteren çeşitli verileri ülkelerin gelişmişlik düzeyini izleme ve ölçme göstergeleri arasında kabul ediyor.

BM İnsani Gelişme Endeksinde(HDI) cinsiyet eşitliği açısından Türkiye 169 ülke içinde 83. ⁴ sırada, Dünya ekonomik Forumu'nun yayınladığı Küresel Cinsiyet Eşitsizliği endeksine göre ise Türkiye'de 2006 da 105. sırada 10 126. sıraya geriliyor⁵.

Bu endeksler hesaplanırken ve alınması gereken tedbirler düşünülürken önerilirken dikkate alınan göstergeler şunlar:

- kadınların ulusal parlamentolardaki temsil oranı,
- kadınların yerel meclislerde temsil oranı,
- siyasal seçimlerde dengeli katılımın sağlanmasına yönelik siyasal parti ve ülke politikalarının varlığı,
- ulusal hükümette ve yerel yönetimlerde kadın oranı,
- kamu yönetiminde, bakanlıklarda ve her tür kamu hizmetlerinde her düzeydeki kadın oranı,
- kamu yönetimindeki en yüksek kadın oranı (bakandan sonraki en yüksek pozisyonlarda, müsteşarlık, vb.)
- Kamu yönetimindeki kadın oranının dağılımı,
- Üst yargı organlarındaki kadın oranı,
- ekonomi ile ilgili bakanlıklardaki bakan ve üst yönetici düzeyinde kadın oranı,
- İşçi Konfederasyonları yönetiminde kadın oranı,
- İşveren konfederasyonları yönetimlerinde kadın oranı,
- en büyük 50 firmanın üst yönetim düzeyindeki kadın oranı.

Kadınların siyasal kararlara eşit katılabilmesi için çözüm önerileri

Kadın siyasetçileri erkek siyasetçi vesayetinden ve seçilen kadınları sadece 'Başkanın kadınları' olma zorunluluğundan kurtaracak önlemler gerekiyor. Artık siyasal partilerde 'seçici erkek liderler' 'tanıdık' birkaç kadını seçip vitrine koyarak kendi seçtikleri kadınların

⁴ <http://hdr.undp.org> 2.2.2011 tarihli giriş.

⁵ http://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2010.pdf

bütün 'kadınları temsil ettiği'ni iddia edememelidir. Seçilen/aday gösterilen kadınların genellikle parti örgütlerinden yetişmemiş, kadın kollarında yöneticilik yapmamış, partinin kadın üyeleri ve örgütleri tarafından tanınmayan kadınlar olması sorunların odağıdır. Seçilen kadınların partilerin alt düzeydeki siyasal faaliyetlerine kadınların katılımı sorunlu ve bu düzeyde çok sayıda katılım gösteren tabandaki kadınlarla ilişkileri zayıftır. Bu nedenle kadınların siyasal partilerdeki varlığı seçilmiş ya da atanmış olsun, her durumda sayıca çok olsa bile içerik olarak apolitik, görünmez ve süreksizdir.

Öte yandan, siyasal partilerde atanmış/seçilmiş kadınlardan, erkek politikacılardan farklı görevler beklendiği ve erkek politikacılar ile kadın politikacılar arasında cinsiyet ayrımına dayalı bir farklılaşmanın varlığı da sorunun diğer bir boyutudur. En temel siyasal rejim meseleleri olan güvenlik, dış politika, ekonomik ve mali politikaların saptanmasıyla ilgili kararların alındığı süreçlerde kadın politikacılara hemen hiç yer yoktur. Kadın politikacıların çoğunlukla siyasal partilerin kültür faaliyetlerini yürütüp çocuklarla, yaşlılarla ve sakatlarla ilgili çalışmalarda sorumluluk alabilmektedir.

Bu bağlamda Anayasa'nın 10. maddesinde kamu hizmetinin temel bir ilkesi haline getirilerek tanımlanmış kadın ve erkeklere eşit muamele gereğinin yerine getirilmesi için;

TBMM Kadın-erkek fırsat eşitliği Komisyonu'nun kadınların siyasal temsilini engelleyen faktörleri araştıran bir rapor hazırlaması,

Cinsiyet Eşitliği Ombudsmanı oluşturulması,

Yasayla kurulan, zorunlu üyeliğe dayalı Baro, esnaf odası, mühendis ve mimar odaları, doktor ve eczacılar odaları gibi, meslek örgütlerinin yönetimlerinde kadın kotasını uygulama zorunluluğunun getirilmesi,

Siyasal partilerde kadın-erkek eşitliğinin sağlanması için tüm aday listelerinin, en az yarısı oranında kadının seçilmesini sağlayacak şekilde düzenlenmesi Siyasal Partiler ve Seçim Yasalarında *Toplumsal Cinsiyet Kotası*" öngörülmesi,

Siyasal Partilerin aldıkları hazine yardımının en az %20'sinin kadın-erkek eşitliği için yapacağı çalışmalara ayrılması,

Siyasal partilerin kadın kollarının parti örgütlenme hiyerarşisinde vesayet altındaki konumlarını değiştirerek daha özerk olabilmelerini sağlayacak ve özellikle nitelikli ve kadın hakları savunucusu kadın adayların saptanmasında söz sahibi olmalarının sağlanması için kadın kollarının parti içindeki yetki ve temsil hukukunun yeniden düzenlenmesi,

Parlamento'da kadın-erkek eşitliğinin sağlanması için parlamentoda kadın milletvekillerinin sadece eğitim, sağlık, sosyal politika gibi komisyonlarda değil, finans, savunma, dış politika gibi 'stratejik' komisyonlarda da görev alması,

Kadınların yerel siyasal kararlara katılımını arttırmak için Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) eliyle yürütülen *Cinsiyet Eşitliği İçin Ulusal Eylem Planı*'nda siyasal partilerde cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını açık, somut bir hedef haline getirilmesi sorun çözücü adımlar olacaktır.

Prof. Dr. Serpil Sancar
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğretim üyesi
ve Kadın Araştırmaları Merkezi (KASAUM) müdürü

Ofis Tel: 0 312 595 1234

Sekreter tel: 0 312 595 1284

GSM : 0 532 468 5247

<mailto:Serpil.Sancar@politics.ankara.edu.tr>